

Ved bestemmelsen i *stk. 2, 5. pkt.*, opretholdes den gældende regel i retsplejelovens § 799, stk. 2, hvorefter der kan træffes bestemmelse om fjernelse af tilstedeværende, såfremt formålet med ransagningen gør det påkrævet, eller der lægges hindringer i vejen for ransagningen. Reglen er forenklet i forhold til den gældende bestemmelse.

Såfremt ingen træffes til stede, skal der ifølge lovforslagets *stk. 3* ved de mere byrdefulde ransagninger som beskrevet i § 793, stk. 1, nr. 1, så vidt muligt tilkaldes to vidner eller husfæller til at overvære ransagningen, ligesom der efterfølgende skal gives den, der har rådighed over husrummet eller genstanden, meddelelse om ransagningen. Er der tale om et »periculum in mora«-indgreb, skal politiet tillige efterfølgende vejlede den pågældende om adgangen til at få ransagningen prøvet af retten. Underretning kan gives ved, at der efterlades en meddelelse på stedet. En sådan meddelelse bør indeholde oplysning om tidspunktet og grundlaget for ransagningen og om eventuelt beslaglagte genstande. Endvidere bør det anføres, hvortil henvendelse kan rettes, hvis yderligere oplysninger ønskes.

Til § 799

Bestemmelsen indeholder en ny regel, hvorved politiets adgang til at foretage hemmelig ransagning lovreguleres.

Ved forslaget gives der adgang til, at ransagning i særlige tilfælde kan foretages, uden at den, mod hvem indgrebet rettes, eller andre gøres bekendt hermed. En sådan hemmelig ransagning skal efter forslaget kun kunne finde sted i de tilfælde, hvor efterforskningen vedrører en forsætlig overtrædelse af straffelovens kapitel 12 eller 13, et drab, jf. straffelovens § 237, eller en grov narkotikaforbrydelse, jf. straffelovens § 191. Endvidere skal reglerne i lovens kapitel 71 (indgreb i meddelelshemmeligheden) om advokatbeskikkelse (§§ 784 og 785), om efterfølgende underretning (§ 788) og om tidsfrist og om indberetning til Justitsministeriet om uberettigede indgreb (§ 783, stk. 2 og 3) iagttages.

Om baggrunden for den foreslåede regel henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger pkt. 5.3.6. og pkt. 5.4.2. samt til betænkningen side 99 f.

Hemmelig ransagning skal efter bestemmelsens *stk. 1, 2. pkt.*, der er ny i forhold til lovudkastet i betænkningen om ransagning – ikke kunne finde sted hos personer, der i medfør af retsplejelovens § 170 er udelukket fra eller efter reglerne i § 172 er fritaget for at afgive vidneforklaring i sagen. Bestemmelsen indebærer, at husrum, andre lokaliteter eller genstande, som den vidneudelukkede eller vidnefri-

tagede person har rådighed over, som hovedregel ikke kan gøres til genstand for hemmelig ransagning. Reglen har således et videre anvendelsesområde end undtagelsesreglerne i § 794, stk. 3, og § 795, stk. 2.

Det første led af bestemmelsen omfatter undtagelsesfrit den mistænkte præst og forsvarer, mens den pågældendes læge og advokat samt disses medhjælpere af retten kan blive pålagt at afgive vidneforklaring og dermed i princippet også efter rettens bestemmelse kan undergives hemmelig ransagning. Andet led af bestemmelsen omfatter redaktører og andre redaktionelle medarbejdere som nævnt § 170, der henviser til medieansvarslovens § 1, nr. 1 og 2, men også denne personkreds kan af retten meddeles pålæg om at afgive vidneforklaring.

I praksis vil den vurdering, som retten skal foretage for at afgøre, om vidnepligt kan pålægges, og om hemmelig ransagning dermed kan finde sted hos de her nævnte persongrupper, imidlertid være en anden end efter § 794, stk. 3, og § 795, stk. 2. Det vil være vanskeligt for retten på forhånd at tage stilling til, dels hvilket materiale der vil kunne findes ved ransagningen, dels om dette materiale indeholder oplysninger af en beskaffenhed som nævnt i § 170, stk. 2, og § 172, stk. 5-6, og om disse oplysninger i givet fald har en sådan betydning for sagens udfald, at de særlige hensyn, som vidneudelukkelses- og vidnefritagelsesreglerne er begrundet i, bør vige, således at der kan foretages hemmelig ransagning. Det må derfor antages, at hemmelig ransagning hos de nævnte personer i praksis sjældent vil finde sted.

Undtagelsesreglen finder dog ikke anvendelse, hvis den mistænkte for et strafbart forhold alene er den vidneudelukkede eller vidnefritagede person selv. Hemmelig ransagning vil i så fald kunne finde sted efter de almindelige regler, idet undtagelsesreglen kun gælder, hvor der er en aktuel vidnestatus.

Til § 800

Bestemmelsen regulerer politiets anvendelse af tilfældighedsfund, dvs. fund af spor, som vedrører en anden forbyrdelse end den, der dannede grundlag for ransagningen. Det foreslås, at tilfældighedsfund som hovedregel alene må anvendes som bevis i retten, såfremt tilfældighedsfundet vedrører en lovovertrædelse, som i sig selv kunne have begrundet ransagning.

Som en undtagelse til denne hovedregel foreslås i § 800, stk. 2, at retten kan give tilladelse til at anvende et tilfældighedsfund, der er fundet ved en hemmelig ransagning i medfør af den foreslåede bestemmelse i § 799, stk. 1, som bevis i retten, selv om fun-